

החייל הנעלם

עמ' 9

זה הדרכ

פועלי כל הארצות התאחדו!

زوهديرخ ZO HADEREKH

גיליון 10 / 5 במרס 2025

יום האישה נגד המלחמה

עמ' 3, 10

عاش الثامن من آذار
يوم المرأة العالمي
יחי ה-8 במרץ
יום האישה הבינלאומי

בנט בתפקיד מאסק

עמ' 5

צילום: יונת זינדל / פלאש 90

עם האוכל בא התיאבון

"מה קורה בערים החרדיות מתחת לאף של התושבים? למה הממונה על בנייה באלעד גר בבניין שפולש לשטח ציבורי וראש עיריית בני ברק מוציא אלפי שקלים ביום על ארוחות? הכל על חשבון משלם המיסים".

מתוך כתבה ששודרה בערוץ כאן, 23.2

מכתבים למערכת

למה הם שוחרו כעת

אברה מנגיסטו סוף סוף חזר ארצה. לאורך עשור בשבי היו מספר הזדמנויות לשחררו. כולן הוחמצו "כי קשרו את הגורל שלו ושל הישאם א-סייד עם גורל החללים הדר גולדין ואורון שאול", כפי שחשפה שולה מולא, יו"ר לשעבר של אגודת יהודי אתיופיה. הצימוד בין שני אזרחים חיים לגופות החללים נועד לשפר את סיכויי השבת החללים ולהפחית מהמחיר שחמאס דרש עבורם, אך התוצאה הייתה הפוכה. הממשלה הבהירה שערכם של א-סייד ומנגיסטו, שני מתמודדי נפש בני קהילות שאינן נמנות עם ההגמוניה הישראלית, פחות משל גופות החללים, ובלעדיהן הוא אינו קיים. השניים הפכו מנכסים בידי החמאס למטבעות שחוקי ערך.

גילי דסליי, מי שהצליח להביא לכך שגם מנגיסטו וא-סייד ייכללו בעסקת החטופים הנוכחית, סיפר שבתחילת המלחמה דחו בממשלה את הרעיון: "אמרו 'שמע זה לא קשור, הם לא חטופים'". פריצת הדרך הגיעה רק אחרי סיום עסקת החטופים של נובמבר 23'. רק אז החלו לגלות גמישות לרעיון, וגם זה התארך. כשנשאל לפרש השינוי בעמדת הממשלה, ססירובה היה לכאורה עקרוני ולא טקטי, חשף דסליי: "המספר ירד, אז עכשיו אפשר היה להוסיף אותם, כדי שמספר החטופים יהיה יותר צועק, יותר זועק". ועוד איזה טקטיקה - של סחר בבני אדם.

לאחר עשור של פירות בערכו, שער החליפין של אברה מנגיסטו עלה רק כאשר יכול היה "לסייע" בשחרור ישראלים אמיתיים, לא שחורים או בדואים. ישראלים משלנו, כאלה ש"באמת" נחטפו. לא איזה שני משוגעים שחצו את הגדר. ככה זה כאשר הממשלה קובעת שווי לאזרחיה על פי צבע עור, גזע, דת, מגדר - הכל מלבד היותם בני אדם. מובילי המאבק האתיופי יודעים זאת היטב. זו גם הסיבה שלמרות שזה המאבק היחיד שיצאו אליו בעשור האחרון שזכה בסוף טוב, הם מסרבים לדבר על ניצחון. הם יודעים היטב שמבחינת הממשלה יש מחבלים שהחזקה בהם שווה בעיניה יותר מחייהם של חטופים.

בכתבה שפרסמתי ב"מקום הכי חם בגיהנום" על עשור המאבק להשבת אברה מנגיסטו, הראיתי כיצד ההתעלמות של הציבור מהפקרתו הכשירה את ההפקרה של מאות חטופים בעזה כיום. אסור לנו לתת לזה להימשך. כל יום שעובר עם 63 חטופים שעדיין במנהרות כשהציבור שותק - מקרב את ההפקרה הבאה. חלפה שנה מהעלמותה של היימנוט קסאו בת התשע. כל יום שהיא עדיין נעדרת והציבור עוצם עיניים - מקרב את ההפקרה הבאה הרבה יותר מהר.

דור זומר, עורך "המקום הכי חם בגיהנום"

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

בהיכל טוטו נכשל ההימור של ביבי

"ראש הממשלה בנימין נתניהו, שר הביטחון ישראל כ"ץ והרמטכ"ל הרצי הלוי הגיעו לטקס סיום קורס קצינים קרביים, מחזור 71, שהקיים בהיכל טוטו בחולון. עם כניסתו של ראש הממשלה בנימין נתניהו לאולם, נשמעו קריאות מחאה מהקהל, ובהן 'בוז לביבי' ו'תחזיר את כולם עכשיו'. בפתח דבריו בטקס נתניהו הציג לקהל את תמונת בני משפחת ביבס ואמר: 'אני רוצה להראות לכם את התמונה הזו של שירי ביבס. התמונה הזו אומרת הכל, ואני מבקש שתחרטו אותה על ליבכם כדי שתזכרו על מה נגדד מי אנחנו נלחמים'. בקהל הפנו גב לראש הממשלה וצעקו: 'בוז, למה לא החזרת אותם?'".

הודיה רן, "זואלה", 23.2

ליכודניק לליכודניק זאב

"השר דודי אמסלם תוקף את שר הביטחון ישראל כ"ץ בגלל העיכוב במינוי גלעד ארדן לתפקיד יו"ר התעשייה האווירית. 'אני חבר בליכוד מגיל 10' אמר אמסלם מעל בימת הכנסת, 'הליכוד, אדוני שר הביטחון, זה לא עסק פרטי שלך, עד שאנחנו מצליחים להביא מועמד שלנו לתפקיד מסוים, שפוסלים לנו את זה בנבחרות כאלה ואחרות, אתה עוצר את זה? הרי אנחנו רוצים משילות, אנחנו רוצים שופטים שלנו, בעמדות שלנו, אנחנו רוצים דיפ-סטייט שמאמין בעמדות שלנו. הכל בגלל שאתה דואג רק לעצמך. בושח וחרפה".

מאור רדה, אתר "סרוגים", 24.2

מאסק לעניים: רק כ-7 מיליארד דולר

"המיליארדר סטיב פיינברג – המועמד של נשיא ארה"ב דונלד טראמפ למספר 2 בפנטגון – מסר לראשונה פירוט של הונו. על גבי 1,827 עמודים ועם יותר מ-10 אלף פריטים בודדים ברשימה, פיינברג הצהיר על נכסים בשווי של לפחות 2 מיליארד דולר. רק לצורך פירוט של מאות אחזקותיו בקרנות של תאגיד סברוס שהקים וניירות ערך שונים נדרשו לו יותר מ-700 עמודים. לשם השוואה, לטראמפ נדרשו 260 עמודים כדי להצהיר על האימפריה העסקית שלו. פיינברג, שהונו מוערך במדד המיליארדרים של בלומברג ב-6.6 מיליארד דולר, מסר למשרד האמריקאי לאתיקה שלטונית כי הוא נושא תפקיד ב-436 תאגידים. סברוס שפכה כספים רבים לחברות ביטחוניות בשני העשורים האחרונים, היא מחזיקה באמ-1 סופורט סרביס, קבלן ביטחוני של הממשל הפדרלי, ובשנה האחרונה הקימה את נורת ווינד, מערכת שמתמקדת בקידום היכולת של ארה"ב לערוך ניסויים היפר-סוניים. ב-2023 סברוס הקימה גם את סברוס ונצ'ר, יחידה שמנוהלת בידי המנהל לשעבר של אינקיטל, הממומנת על ידי הסוכנות המרכזית למודיעין בארה"ב (CIA).

סוכנות בלומברג, 23.2

ראיון עם נסרין מורקוס, מזכ"לית תנועת הנשים הדמוקרטיות

נשים ערביות ויהודיות נגד המלחמה

(החמניות). היא כתבה לי שלמפונים ממחנות הפליטים נחוצים בדחפיות שמיכות, חיתולים ותרכובות מזון לתינוקות. זו הייתה ממש קריאת חירום.

העברתי את הפנייה לחברות תנ"י. אלה התגייסו ותוך ימים ספורים אספנו כמות גדולה של סיוע. בסמיכות זמן קיבלנו פניה נוספת לסיוע למחנות הפליטים של טול כרם ולמחנה אל-פארעה. תוך שבוע אספנו כמות כה גדולה, שלא הצלחנו להכניס את כולה אפילו לשני אוטובוסים.

ב-19 בפברואר הגענו למחנה הפליטים אל-פארעה שבנפת טובאס וראינו את פשעי הצבא: הרס כל הכבישים והתשתיות וכן עשרות בתים וחנויות. הצבא יוצא ונכנס למחנה לסירוגין, אך התושבים החלו לחזור אליו ולשפץ דרכים ובתים. נפגשו עם הוועדה העממית במחנה, המורכבת מנציגי הפלגים השונים. זו עובדת יום ולילה כדי לגייס תרומות מזון וציוד לתושבים.

למחרת נסענו לטול כרם ולשוויקה לסייע לעקורים ממחנה הפליטים ולעקורים מגור א-שמס. ביקרנו בשני מרכזי סיוע, בהם אוספים מזון, בגדים, שמיכות, תרכובות חלב, מזרונים ובגדים. משפחות העקורים מגיעות למרכזים ומקבלות את הסיוע. הביקור היה קשה ועצוב מאוד. בכינו למראה האנשים המושפלים, שאינם יודעים מתי יוכלו לשוב לבתיהם.

מה צפוי בהמשך?

אנחנו ממשיכות בהעברת סיוע. בשבוע הבא בכוונתנו להעביר סיוע לעקורים ממחנה הפליטים בג'נין.

מפונים ממחנות הפליטים מוצאים מחסה במסגדים או במבנים שבנייתם לא הסתיימה בכפרים מסביב. לאחר שנתייהו וכ"ץ הכריזו שהמבצע הצבאי בגדה יימשך שנה, רבים מהעקורים שכרו בתים בכפרים אלה כדי להיות במקום בטוח יותר. המפונים יצאו ממחנות הפליטים רק עם הבגדים לגופם. מאחר שמונעים מהגברים לצאת לעבוד בישראל, למשפחות רבות אין הכנסה. חמור במיוחד מצבם של עקורים עם מוגבלות פיזית שנאלצו לעבור למקום לא נגיש. חולים הזקוקים לאספקת חמצן או עם קטטר ואיבדו את ביתם, הגיעו למרכז קליטה לעקורים. הסבל של האנשים מוזעזע.

ההיענות הרחבה של נשים, ולא רק של חברות תנ"י, לקמפיין הסיוע מחממת את הלב. לא פרסמנו את הפעילות הזאת ברשתות החברתיות אלא רק בקבוצות וואטסאפ. ובכל זאת הגיע המסר לנשים רבות שהחליטו לתרום. כך חברה אלינו עמותת הנשים מעכו, עמותה ותיקה שפתחה בקמפיין סיוע משלה בשותפות עם תנ"י. בשבוע הבא אנחנו מתכננות לנסוע יחד לג'נין כדי להעביר סיוע. קבוצה של פעילות חיפאיות אספה כמות כה מדהימה של תרומות, שלא יכולנו לקחת הכל. נשים יהודיות שקראו על פעילותנו ב"זו הדרך" החליטו לתרום לעקורים ממחנות הפליטים.

במקביל לקמפיין התרומות, תנ"י שותפה גם בקמפיין נוסף – "רמדאן של צדק וערכות הדדיות". יזמו אותו פעילות מארגוני שלום האוספות בעיקר חבילות מזון עבור המפונים ממחנות הפליטים. חשוב לציין שגם הפלסטינים בגדה תורמים. לדוגמא, כשהיינו במחנה טול כרם הגיעה משאית עמוסה שמיכות משכם. אכן התרומות רבות, אך הן אינן נותנות מענה לכל הצרכים. קמפיין הסיוע חייב להימשך.

אסף טלגם

הפגנה ארצית נגד המלחמה ולמען השלום תתקיים בחיפה ביום שישי הקרוב, 7.3, לציון יום האשה הבינלאומי, 8 במרס. לקראת אירוע זה שוחח "זו הדרך" עם נסרין מורקוס, מזכ"לית תנ"י – תנועת נשים דמוקרטיות בישראל.

כיצד תציין תנ"י את יום האשה?

תנ"י היא תנועת נשים יהודית-ערבית, שבשנה הבאה תציין 75 שנות פעילות. תנ"י נאבכת למען שוויון האשה, להגנת זכויות נשים וילדים, לשלום ולשותפות יהודית-ערבית. לכן אין דבר מתאים יותר לתנ"י מאשר ליזום הפגנה נגד המלחמה המתמשכת והפשעים המבוצעים במסגרתה בעזה ובגדה. יצאנו בקריאה רחבה לכל השותפים הפוטנציאליים. לשמחתי נענו מיד לקריאה שמונה ארגונים ובכל יום מצטרפים ארגונים נוספים. בעת שיחתנו הודיעו כבר 17 ארגונים ותנועות שישתתפו בהפגנה: תנ"י, לוחמים לשלום, אשה לאשה, שותפות השלום, נשים בשחור, מסרבות, נשים נגד אלימות, מאבק סוציאליסטי, קולקטיב מזרחי-אזרחי, זעקת האמהות, ישיבות הנשים בלבן, עו"סות דמוקרטיות, יש גבול, איתך-מעכי, אמהות נגד אלימות, מק"י וחד"ש.

אני מאמינה שמאבק יהודי-ערבי משותף הוא הדבר הנכון ביותר עכשיו. אין דבר נכון יותר מקריאה משותפת שלנו כנשים, כאמהות וכפעילות נגד המלחמה. אני צופה שתהיה הפגנה גדולה, למרות שהיא נערכת בחודש הרמדאן, ומקווה מאוד שהיהיה לה כסיו רם בתקשורת המיינסטרים.

מדוע תואבק נגד המלחמה הוא סוגיה פמיניסטית?

ברור שנשים צריכות לעסוק בזכויות נשים וילדים. הנושאים הללו חשובים מאוד. אבל אנו כנשים צריכות להיות בקדמת הבימה גם בעניינים פוליטיים, בהכרעות החשובות בנוגע לעתיד של כולנו. נשים נפגעו קשה במלחמה – גם הפלסטיניות וגם היהודיות. כשיש מלחמה, פיגועים ומעשי אלימות, כולל האלימות הקשה בחברה הערבית – הסבל אינו פוסח על הנשים. ראינו זאת גם בטבח 7 באוקטובר וגם בעשרות אלפי הנשים והילדות שנהרגו בעזה. נשים הן נפגעות ישירות וגם עקיפות, אך הקול שלהן כמעט לא נשמע. לדעתי לנשים יש צורך וגם חובה לא לשתוק. חשוב שנשים יהיו מרכיב מוביל במאבק נגד המלחמה.

מה המסר של תנ"י ליום האשה 2025?

המאבק הפוליטי צריך להיות משותף – לא רק ליהודים ולערבים, אלא גם לנשים ולגברים. איננו קוראות להיבדלות מהגברים. הפמיניזם שלנו אינו בדלני; זה פמיניזם חברתי-סוציאליסטי. נשים וגברים צריכים לפעול יחד למען שוויון זכויות עבור כל האוכלוסיות המוחלשות והמדוכאות. נשים אינן רק קהל פסיבי של קורבנות או מעודדות. אנו תובעות להיות בין מקבלי ההחלטות ובקדמת הבימה.

נוסף לפעילותה נגד המלחמה, תנ"י מסייעת לעקורים

ממחנות הפליטים בגדה המערבית. כיצד סייעתן?

לתנ"י יחסים ארוכי-שנים עם ארגוני נשים בגדה המערבית. מאז האינתיפאדה הראשונה (1987) לקחו חברות התנועה חלק פעיל בגיוס סיוע לתושבי הגדה, בעיקר לדרי מחנות הפליטים. כך נוצר קשר הדוק ורציף עם פעילות פלסטיניות בגדה. כשהתחיל המבצע הצבאי במחנה הפליטים נור א-שמס בגדה, פנתה אלי פדווה ח'דר ממפלגת העם הפלסטיני, הפעילה גם בעמותה בשם "עבאד אלשמס"

ארגון העיתונאים: נתניהו נגד תקשורת חופשית

במהלך הדיון במליאה תמכה ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש) בהקמת ועדת חקירה ממלכתית. "זו לא רק מתבקשת – היא הכרחית וצודקת ל-7 באוקטובר ולכל מה שבא אחריו: הסכמי החטופים שהיו על השולחן, הפסקת הסיוע ההומניטרי, ההשתוללות הרצחנית בגדה והקריאות לרצח עם שנשמעו מכמה מחברי הקואליציה. מי שמפחד לשמוע – מפחד מהאמת. ומי שבורח מהאמת יודע: הכישלון כולו עליו", אמרה.

ח"כ עופר כסיף (חד"ש) סיכם: "נאום נתניהו במליאה, בהתנגדותו הפחדנית והנכלולית להקמת ועדת חקירה ממלכתית, היה עוד מופע אימים פרנואידי עמוס שקרים, הסתה, חרחורי מלחמה ופולחן מוות".

משמר הכנסת, בהנחיית יו"ר הכנסת, ניסה למנוע בכוח ממשפחות שכולות ומניצולי הטבח בעוטף עזה להיכנס ליציע האורחים במליאה. אנשי המשמר טענו כאילו "ישנה הגבלה על כמות האנשים, ומותר להכניס רק 15 אנשים ליציע האורחים". שמעון בוסקילה, אביו של ירדן שנרצח במסיבת הנובה, התעלף בזמן שאנשי המשמר תקפו את המשפחות. "קיבלנו היום יחס משפיל. בבוקר עוד אמרו לי לא להכניס את התמונה של הבן שלי, ירדן. אני כבר לא יודע מה להגיד על המקום הזה", אמר מאוחר יותר.

קרובי החטופים המעטים שהצליחו להיכנס ליציע הפנו גבם לראש הממשלה, כאשר דיבר במשך יותר מחצי שעה על נושאים שאינם קשורים לוועדת חקירה ממלכתית, ולנושא עצמו הקדיש דקה אחת בלבד. יו"ר הכנסת אמיר אוחנה ביקש להוציא אותם, אך חזר בו.

אייל אשל, אביה של התצפיתנית רוני אשל שנהרגה בבסיס נחל עוז ב-7 באוקטובר, הגיב לנאומו של ראש הממשלה נתניהו באומרו: "זה היה מופע של ניתוק, נאום של להראות לכולם כמה הוא מעל כולם – אני השליט העליון שיגיד גם את המילה האחרונה". מבחינתו הוא יעשה הכול כדי שלא תקום ועדת חקירה ממלכתית.

ארגון העיתונאים תקף השבוע (3.3) את ראש הממשלה בנימין נתניהו. זה האשים את התקשורת במהלך דיון בכנסת בשידור ידיעות כוזבות על אודותיו. "הדברים של ראש הממשלה בכנסת משוללי יסוד. מדובר בהכפשה פסולה של מאות עיתונאים שעושים עבודה רצינית, מעמיקה וחשובה, לעיתים תוך סיכון חייהם", נמסר מהארגון.

לדברי הארגון, "זו השיטה של נתניהו שמתראיין בערוצי הבית ודואג להם להטבות כלכליות, בזמן שהוא ועושי דברו מנהלים מאבק שתכליתו למוטט ולהחליש את השידור הציבורי והעיתונות החופשית... מצער לראות כיצד נתניהו מנצל את החסינות שלו כדי להפיץ שקרים, במקביל להחלטה שלו להחרים במשך שנים את ערוצי הטלוויזיה המובילים בישראל", הדגישו.

נתניהו נשא דברים במהלך דיון 40 החתימות בעניין הקמת ועדת חקירה ממלכתית לאירועי 7 באוקטובר. נאומו של נתניהו בדיון הוקדש בעיקרו לטרוניות בדבר החקירות שלו ושל מקורביו. הוא התחמק מנושא חקירת המחבל והתעלם כליל מהמשפחות השכולות וממשפחות החטופים ביצע.

בנאומו עמוס השקרים נגד התקשורת, אמר נתניהו: "רק לאחרונה שמענו על עוד פרשיות מפוברקות: זיוף פרוטוקולים, סחיטה באיומים במשרד ראש הממשלה, ראש הממשלה לא היה בטול כרם, מצב בריאותי. אבל השקרים ורודפים שקרים ורודפים שקרים – אין גבול לטרלול". "כל העם רואה את שיתוף הפעולה בין הדיפסטייט והתקשורת", אמר נתניהו. "הוא לא הצליח בארצות הברית – והוא לא יצליח כאן. והגיע הזמן לומר זאת ישר בפנים. זאת האמת".

הסרט הפלסטיני-ישראלי "אין

ארץ אחרת" זכה בפרס אוסקר

הסרט הפלסטיני-ישראלי "אין ארץ אחרת" זכה השבוע (3.3) בפרס האוסקר לסרט התיעודי הטוב ביותר. הסרט – הפקה פלסטינית-נורווגית בבימוי יובל אברהם, באסל עדרה, רחל שור וחמדאן בלאל – מתעד את שגרת החיים של תושבי מסאפר יטא בדרום הר חברון הסובלים מהתעמרות של כוחות הכיבוש ומאלימות של המתנחלים.

עם קבלת הפרס אמר יובל אברהם לקהל הרב כי הסרט נוצר בשיתוף פעולה של פלסטינים וישראלים, "כי יחד הקול שלנו חזק יותר". הוא הוסיף: "ההרס הנורא בעזה צריך להסתיים, והישראלים שנחטפו באלימות ב-7 באוקטובר חייבים להשתחרר. כשאני מסתכל על באסל אני רואה את אחי, אבל אנחנו לא שווים: אנו חיים תחת משטר שבו אני חופשי, ובאסל חי תחת משטר צבאי שהורס את חייו. יש נתיב אחר. צריך פתרון פוליטי שיעניק זכויות שוות לשני העמים".

במהלך הטקס פנה יובל אברהם ליושבים בקהל ולמיליוני הצופים בטלוויזיה ואמר כי מדיניות החוץ של ארה"ב מסייעת לחסום את האפשרות לפתרון מדיני שיעניק זכויות שוות לשני העמים. "האם אינכם יכולים לראות שהעם שלנו יהיה בטוח לחלוטין ברגע שהעם של באסל יהיה חופשי לחלוטין? אין דרך אחרת, ועדיין לא מאוחר מדי".

יו"ר חד"ש-תע"ל, ח"כ איימן עודה, בירך את הזוכים וציין: "זהו הישג מרגש וחשוב שמביא את מאבקם של תושבי מסאפר יטא אל מרכז השיח, ומציג את המציאות המרה של הכיבוש והאפרטהייד בשטחים הכבושים".

יוסי אבו

60 שנה ל'זו הדרך'

טקס האשכבה של צ'ה גווארה

"שלושים שנה להירצחו של צ'ה גווארה – מורה דרך לדור של מהפכנים", זו הכותרת של הכתבה שפרסם נמרוד עובד בגיליון "זו הדרך" שראה אור ב-8 באוקטובר 1997. "אוקטובר 1997 באמריקה הלטינית בכלל, ובקובה בפרט, עומד בסימן ציון חייו ומותו של ארנסטו 'צ'ה' גווארה, המהפכן שנולד בארגנטינה, לחם בקובה ונרצח בבוליביה", נאמר בפתח.

"ב-8 באוקטובר נפתחת בהוואנה, בירת קובה, ועידת המפלגה הקומוניסטית. בשבוע הבא ייערכו בקובה אירועים רבים לזכרו, כולל טקס אשכבה שיתקיים ב-14 באוקטובר בעיר סנטה קלרה שבמרכז האי. שרידי גופתו של גווארה ייקברו באי עם שרידי גופות הלוחמים שנפלו יחד עמו בבוליביה. שרידי הגופות הגיעו לקובה ביולי האחרון, לאחר שמומחים ניסו לאתרם במשך חודשים ארוכים". עוד בגיליון: מודעה של חד"ש תל-אביב המזמינה לאירוע לזכרו של גווארה בהשתתפות ההיסטוריון חררדו לייבנר.

נפתלי בנט בתפקיד אילון מאסק

לפני ארצות הברית – האחרונה ברשימה. הנפגעים המידיים מצמצום המשאבים בתחום ההכשרות הם דורשי עבודה, בעיקר בערי הדרום הקרובות לגבול עזה ובחברה הערבית, וכן עובדים בענפים החשופים לתאונות עבודה וזקוקים להכשרה במניעת תאונות.

תאונות עבודה קטלניות הן מגיפה

בתחילת ינואר השנה פרסם מינהל הבטיחות והבריאות במשרד העבודה דו"ח מסכם לשנת 2024 וטפח לעצמו על השכם. נתוני הדו"ח הצביעו על ירידה של 20% במספר ההרוגים בתאונות עבודה לעומת השנה הקודמת, "כולל ירידה דרמטית של 29% בענף הבנייה ו-50% בענף החקלאות". הנתונים המעודדים יוחסו ל"פעולות אכיפה והסברה נרחבות, בצד חקיקה מתקדמת והטמעת טכנולוגיות לניטור סיכונים". המינהל "שכח" לציין כי שנת הדו"ח הייתה שנת מלחמה, שבה צומצמה משמעותית פעילות המשק. ענף הבנייה הושבת ברובו בחודשי המלחמה הראשונים ופעל בהיקפים נמוכים בשארית השנה. ובכל זאת, למרות ההאטה, אירעו 589 תאונות שבהן נהרגו 69 עובדים, מהם 37 פועלי בנייה.

הנפגעים העיקריים הם ערבים אזורי ישראל – כשליש מההרוגים. למרות שפלסטינים תושבי הגדה המערבית מנועים מלעבוד בארץ, 14 פועלים פלסטינים נהרגו בתאונות. ענף הבנייה הוא המסוכן ביותר לעובדיו, ונפילה מגובה ממשיכה להיות הגורם הקטלני העיקרי בענף. אין נתונים על נפגעי תאונות פלסטינים המועסקים בהתנחלויות. אלה מופקרים לגורלם בטענה שאין למשרד העבודה סמכות אכיפה בשטחים הכבושים.

מתחילת שנת 2025 ועד סוף פברואר נפגעו בתאונות 131 עובדים, בהם 19 הרוגים. למעלה ממחצית הנפגעים הם פועלי בנייה, ורובם נפגעו מנפילה מגובה. אך משרד העבודה בשלו: עדיין אינו מחייב התקנה של רשתות מגן ואינו אוכף בשיטתיות ובנחישות הנדרשות את חוקי העבודה והבטיחות. בהעדר הרתעה, אין לחברות בענפי הבנייה, התעשייה והחקלאות תמריץ ממשי לקיים את החוק ולהשקיע מספן בהגנה על עובדיהן. מסקנה זו עולה מתיעוד תאונות העבודה בפרויקט מעקב ייעודי של קו לעובד. הארגון סיכם את המצב כך: "אקלים בטיחות הנמצא בשפל חסר תקדים במיוחד בענף הבנייה". חייבים ליחס את השפל הזה גם לאקלים ההפקרה הרב שכבתי המתחזק ככל שמצב המלחמה מתמשך והממשלה ממשיכה במהלכי ההפיכה משטרית. ואני תוהה: הייתכן שמאסק שאב השראה ל"התייעלות" המגזר הציבורי בארה"ב ממהלכי ממשלת נתניהו?

חדוה ישכר

חברו של ביבי מצדיע במועל יד

אנשי הימין הקיצוני האמריקאי המשתתפים באירועים ציבוריים, בהם אילון מאסק, נוהגים לאחרונה להצדיע במועל יד – ממש כמו הנאצים. אבל ישנם המצדיקים זאת. "אילון מאסק מושמץ שלא בצדק. אילון הוא חבר גדול של ישראל", צייץ ראש הממשלה בנימין נתניהו. "השמאל הרדיקלי ממש כועס שהיו צריכים להפסיק את היום העמוס שלהם בלהלל את חמאס כדי לי לקרוא לי נאצי", הגיב מאסק למבקרי.

נ"ע

לאחר המתנה מתוכננת וממושכת, שבר נפתלי בנט את שתיקתו הפוליטית וחשף מקור השראה חדש למדיניותו העתידית, אם וכאשר יקים ממשלה ביום שאחרי: אילון מאסק. מאסק, שלכבודו הקים הנשיא טראמפ מיניסטריון מיוחד ל"יעילות" ממשלתית, כבר הספיק להשתלט על מנגנון התשלומים של משרד האוצר. זה מעניק לו שליטה על המשכורות של עובדי הממשל ועל קצבאות הביטוח הלאומי. בהוראת מאסק נסגרו סוכנויות סיוע וארגונים המקדמים שוויון וגיוון אתני ומגדרי, ופוטר בלחיצה על מקלדת אלפי עובדות ועובדים אותם הגדיר "מיותרים". וזו רק ההתחלה. בנט בהשראת ממשל טראמפ, נוהג כאילו המגזר הציבורי שלנו לא שבע קיצוצים ועלבונות מאז רפורמת נתניהו ב-2003. אז כיהן כשר אוצר בממשלת שרון ונשא את משל "האיש השמן והאיש הרזה". הנמשל היה ונותר – המגזר הציבורי מכביד על כתפיו הצרות של המגזר הפרטי, ולכן הוא יעד קבוע להשתלחות ניא-ליברלית ולגלי קיצוצים.

אחת מפעולותיו הראשונות של בנט לאחר מינויו ב-2013 לשר התעשייה, המסחר והתעסוקה בממשלת נתניהו השלישית, הייתה שינוי שם משרדו ל-"כלכלה ומסחר". מחיקת הערך "תעשייה" משם המשרד הבהירה לתעשיינים המודאגים את הכיוון של בנט, יזם-טק בעברו. הם הפצירו בו להותיר את התעשייה בשם המשרד אך לא נענו. כדאי להזכיר, כי עשור קודם לכן מחק השר הממונה דאז, אהוד אולמרט, את המושג עבודה משם המשרד והחליפו ב-"תעסוקה", מושג שציללו ערב יותר לאוזן הקפיטליסטית בזכות השורש המשותף לה ולעסקים, ומשום שאין לה משמעויות פרולטריות הנגזרות מ"עבודה ועובדים".

בדיעבד התברר שהחלפת השם לא הייתה סמלית: ממשל העבודה ההיסטורי נותרה "זרוע עבודה" כיחידת סמך שטולטלה בין משרדי הרווחה והכלכלה. מעמדה הנשחק הבהיר מי הכוח המכריע בהקצאת המשאבים הדרושים למדיניות עבודה ראויה ולאכיפת החוק בשוק העבודה. בממשלת נתניהו הנוכחית הוקם משרד העבודה מחדש ונמסר לסיעת ש"ס. בראשו עומד כיום השר יואב בן צור שעסק בעברו בתחומי החינוך התורני והרווחה. לא מאהבת העבודה הוקם המשרד מחדש, אלא לסיפוק צרכי הקואליציה הרחבה. אך זו אולי הזדמנות מחודשת שנקרתה לבן צור לטפל ביסודיות בנושאים חשובים כגון הכשרה מקצועית, זכויות עובדים ובכללם מהגרי עבודה, ואכיפת חוקי העבודה ותקנות הבטיחות.

למי חשובה הכשרה מקצועית?

התשובה לשאלה ברורה: למשק, לעובדים ולעובדות, ולמשרד העבודה עצמו אם יעדו לשמור על חיוניותו לשוק העבודה ולכלכלה. משרד העבודה קובע את מדיניות ההכשרות המקצועיות ברמה הארצית, ואמור לפקח עליהן. ממנו מצופה לממן, ולו חלקית, את ההכשרות הניתנות גם בשיתוף המעסיקים, ולייצר תמריצים כלכליים לפיתוח התחום תוך הגנה על האינטרס הציבורי, קידום אוכלוסיות מוחלשות והבטחת שוויון בגישה למערך ההכשרות. אולם מנייתוח ההשקעה הממשלתית בהכשרה המקצועית שערך מרכז אדוה, על סמך תקציבי המדינה לשנים 2023 - 2024, עולה כי ישראל נמצאת במקום הלפני אחרון בין מדינות OECD בשיעור ההשקעה הממשלתית במדיניות עבודה: מקום אחד בלבד

בעקבות הכנס של שותפות השלום במועדון הגדה השמאלית בתל אביב

להתגבר על טראומה קולקטיבית

אמת, נקודת שבר היסטורית המייצרת סובייקטיביות חדשה ומחוללת שינוי היסטורי בתודעה הפלסטינית ובכינון הסובייקט הפלסטיני. אירוע של אמת, בתורת המוסר של באדיו, דורש נאמנות מתמשכת, המתבטאת בהמשך ההתנגדות ובתביעה לצדק בהווה.

אבו חק הוסיפה ואמרה, כי בשיח עם הציבור הציוני בולטת דרישה להכרה חד-כיוונית – הפלסטיני צריך להכיר בטרואומה שעברו היהודים. כל ניסיון להסביר את הטרואומות והתנאים הקשים בהם חיים הפלסטינים מוביל לכעס ולהשתקה.

תחושה זו העסיקה מאוד את באות הכנס – שני העמים חוו טראומה, שני העמים דורשים הכרה. האם דרישה זו תמיד מוצדקת או שלפעמים היא מוגזמת? הדיון בקבוצות הקטנות התייחס גם לשאלות אלה וגם למשמעות הבעייתית של דרישה "אינסופית" להכרה חד-צדדית: הדרישה מהפלסטינים תושבי ישראל להכיר בטרואומה של האחר שוב ושוב, ולהיבחן על כך בכל שיחה מחדש.

עומר אלעד מפרויקט גילה להעצמה טרנסית הפתיע את הקהל כשהציג ניתוח פוליטי מעמיק בשאלה: כיצד משמש הנושא הטרנסני לפירוק המרחב הציבורי גם בארה"ב וגם בישראל. בנתחו את ההתפתחויות ההיסטוריות בנושא, הוא שכנע אותי לגמרי שהנושא הטרנסני משמש חוגים שמרנים ודתיים שונים להעלאת השאלה המחרידה: "מי זכאי להיות חלק מהחברה". בתשובה לשאלה, הציג אלעד מהלך של סולידריות בין קבוצות שחורות דה-הומניזציה, כמו קבוצות דיון עם פלסטינים וחרדים. לדעתו אין להסתפק בהכרה בטרואומות ובקבלת האחר לתוך השיח – את השונה והאחר יש לאהוב ולראות את היתרון שבקיומו להעשרת וגיוון השיח.

עריצות הטרואומה

לרגע השיא של הכנס הובילה עו"ד נטע עמר-שיף מהארגון קולקטיב מזרחי אזורי. היא הציגה את רעיונותיה של ד"ר זהורית אסולין בדבר עריצות הטרואומה. לדעת עמר-שיף לטרואומה יש מימד של עריצות מעצם הגדרתה: האזור שנפגע מהטרואומה תופס בעלות על שאר אזורי הנפש כשלטון עריץ. אזור זה הוא אזהרה מאימת המוות ודחף להישרדות.

גם לטרואומה קולקטיבית אופיינית השתלטות של נרטיב אחד ויחיד ללא מקום לנקודות מבט נוספות. באמצע ההסבר שלה על הדרך בה שלטון עריץ מכריח את כולם להזדהות עם התוקפן תוך איבוד חלקים שונים מעצמיותם – קיבלה עו"ד עמר-שיף שיחת טלפון מבית המשפט העליון. "כן, כן", אמרה בטלפון, ופתאום אורו עיניה – "צו ארעי! תודה רבה!" עמר-שיף עדכנה כי ניתן צו ארעי לעצירת ההריסה במסאפר יטא של 60 בתים של משפחות פלסטיניות, אותן היא מייצגת!

זה היה רגע שמשתתפי הכנס לא ישכחו: חיבור בין הטרואומה הפוטנציאלית והקולקטיבית של עקירת משפחות מבתיהן, לבין העבודה הנחושה והמתמשכת של פעילים ואנשי מקצוע רדיקליים כמו עמר-שיף להגנת המשפחות.

לדעת עו"ד עמר-שיף, התשובה לטרואומה ולסכנה לטרואומות נוספות היא הצלה הדדית. על אף שאין סימטריה ואין שוויון בין הקבוצות בחברה הישראלית ובין החברה

נועה לוי

המשך בעמ' 10...

כשהגעתי לכנס "טרואומה קולקטיבית ובניה של שלום" שקיימה שותפות השלום בתל אביב ביום שישי (28.2), חששתי קצת. הכותרת היא פיצוח מדויק של המצב הפוליטי הנוכחי – בו כולנו מתקשים להתמודד עם הטרואומה של 7 באוקטובר. הטרואומה מנהלת את התקשורת, את השיח הציבורי ואת תוכניות הנקמה של הימין. לעומת זאת, המטרה העיקרית של שותפות השלום היא להתמודד עם הטרואומה במטרה להגיע לבנייה של שלום. החשש היה שניפול לשיח פסיכולוגיסטי ונאבד את המומנטום הפוליטי.

אך הפתעה: בכנס קרה ההיפך הגמור. מקבץ של דוברים ודוברות מרתקים, מקבוצות, מארגונים ומרקעים שונים, הצליחו לחרוז יחד את הנושאים של הכנס ולשרטט פרספקטיבות מאלפות.

את הכנס פתחה מזכ"ל תנ"י נסרין מורקוס. באופן המדויק ביותר עבור כנס העוסק בטרואומה קולקטיבית – פתחה מורקוס בשיתוף הקהל בחוויית הביקור שערכו חברות תנ"י יום לפני כן בגדה המערבית. הן ביקרו במרכז לעשרות האלפים שפנו ממחנות הפליטים טול כרם ופארעה בעקבות מתקפת הצבא. המשפחות שנאלצו לעזוב את בתיהן אינן יודעות אם ומתי יוכלו לחזור והאם הבית נשאר על עומדו. הן הספיקו לקחת עמן רק חפצים מעטים. רבות מהן נעקרו מהבית באירוע טראומטי ופתאומי, בלי לקחת אפילו את התרופות ואת הציוד הרפואי הדרוש לבני המשפחה. מורקוס תיארה את הטרואומה של העקורים וגם את הטרואומה של חברות תנ"י שהגיעו עם שמיכות ובגדים חמים ואת פניהן קיבלו גברים ממררים בבכי.

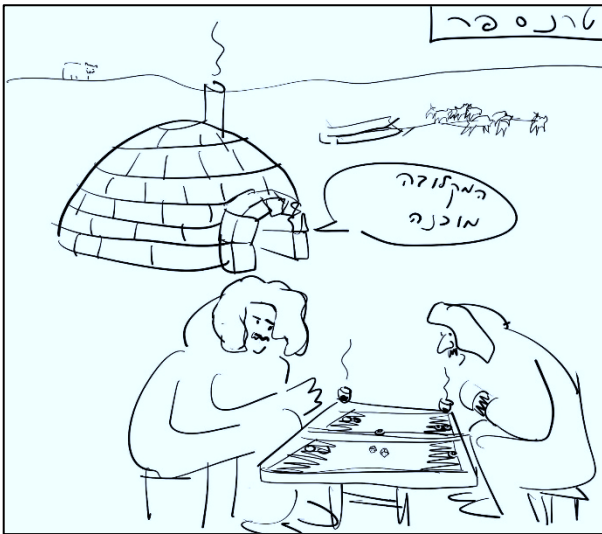
"לתהליכים שמתחוללים בנפש של כל אחד מאיתנו נחוצה הכרה, כדי שנוכל להתחיל לחשוב על החלמת הפצע. כשמתחילים לגלות אמפתיה לכאב ולטרואומה של הצד השני – אזי מתחילים לבנות עתיד משותף. גם אנחנו הפלסטינים – וגם אתם. זה לא עניין חד צדדי", סיכמה מורקוס.

הכרה במקום נקמה

ואכן בהמשך הכנס קרה דבר מדהים ונדיר: שני הצדדים שיתפו בפצעים ובטרואומות. ד"ר ג'וליה צ'ייטין מקיבוץ אורים שבעוטף עזה שיתפה את חוויותיה הקשות ב-7 באוקטובר, את הטרואומה של חברה שסועה וההתמודדות עם קהילה טראומטית הזועקת נקמה. רונית חיימוב, שיוזמה את הכנס בשם הארגון עו"סות דמוקרטיה החבר בשותפות השלום, שיתפה שאחרי ההלם של 7 באוקטובר, גם היא הרגישה כך. הכעס וההלם מול המראות הקשים של הנרצחים והחטופים הביאו אותה למחשבות על נקמה. את מחשבות אלה הצליחה לאזן בהדרגה לכדי אמביוולנטיות, עד שהגיעה להצטרפות לצוות המוביל של שותפות השלום. המעבר מטרואומה, שנאה ורצון להיעלמות האחר, להכרה, להקשבה ולפעילות משותפת למען עתיד בטוח היה המטרה.

הפסיכותרפיסטית מנאל אבו חק צללה לתוך הספרות הפלסטינית. דרך דיון ביצירותיהם של אמיל חביבי, פייסל דראג' ואליאס ח'ורי, הציגה תזה מורכבת על תפקיד הטרואומה הקולקטיבית כמעצבת הקיום הפלסטיני. אבו חק לא הסתפקה באמירה הכללית כי הנכבה היא טראומה וביחס אליה התעצבה הזהות. בהשאלה ממושגיו של הפילוסוף הצרפתי המרקסיסט אלן באדיו, הראתה כיצד הנכבה היא אירוע של

טראמפ וכרעי התרנגולת של נאט"ו

איור: איתי בנימיני

חששות רבות בווינגטון, כאשר כ-40% מהסחורה שעוברת דרך התעלה מגיעה או יוצאת מנמלים אמריקאים. חברת COSCO הסינית, אחת מחברות התובלה הגדולות ביותר בעולם, השקיעה במתקני נמל ותשתיות מסביב לתעלה. חשוב לציין שבסבוע בלבד לאחר ההשקעה נכנסה חברת הענק הסינית לרשימה השחורה האמריקאית מנימוקים של "קשר עם הכוחות המזוינים הסיניים". למרות שנכחות ברשימה השחורה לא מתורגמת ישירות לסנקציות ספציפיות, עצם רישומן של חברות בה מרתיע תאגידים אמריקאים מלקיים עמך יחסים עסקיים.

שום דבר לא קבוע, שום דבר לא מובן מאליו!

ישנם מי שמנסים להמעיט בערכן של הצהרות טראמפ, לעורר בהן פקפוק או לדחות אותן. אך אין ספק כי האזור הארקטי ותעלת פנמה, בהם הממשל האמריקאי החדש מתמקד, ממלאים תפקיד מרכזי במאבק על עליונות במערכת האימפריאליסטית הגלובלית.

ככל שהתחזקות סין מאיימת להפיל את ארה"ב ממעמדה ככוח האימפריאליסטי הראשון במעלה, ככל שכוחות כמו רוסיה מחריפים את העימות עם המחנה האירו-אטלנטי, וככל שהמדיניות האימפריאליסטית תמשיך להוביל לסכסוכים אלימים – כך העולם שאותו הכרנו יראה שברירי ונפיץ יותר. כך, הצהרותיו של טראמפ עשויות להצביע על משא-ומתן מחודש על היחסים בין ארה"ב לבעלות-ברית אירו-אטלנטיות מסורתיות, להן היא זקוקה במאבק מול סין. למרות שמאזן הכוחות העולמי תלוי על בלימה, הסתירות בתוך מחנה נאט"ו האימפריאליסטי יכולות להתלקח.

בכל מקרה, ההתפתחויות חושפות את כרעי התרנגולת של נאט"ו. התעמולה האירו-אטלנטית קורעת את בגדיה באבל בתגובה לפלישה הרוסית לאוקראינה ול"איומים" הסינים על טיוואן, אך נאלמת ומשותקת (או לכל היותר מגיבה בחולשה ובפייסנות) מול הצהרות טראמפ, המהוות איום בוטה על ריבונותן של המדינות האירו-אטלנטיות עצמן.

מתוך מאמר שפורסם ב"ריזוספאסטיס" -

עיתון המפלגה הקומוניסטית היוונית

מאנגלית: עילי פיקולין

"הזוי", "גס", פרנואידי – אלה רק כמה מהתיאורים המלווים את הדיווחים על דבריו של נשיא ארצות-הברית דונלד טראמפ לגבי קנדה, גרינלנד ותעלת פנמה. טראמפ ציין במסיבת עיתונאים שלא יפסול שימוש בכוח צבאי כדי להשתלט על תעלת פנמה ועל גרינלנד, כיוון ששליטה אמריקאית בשני אזורים אלה "חיונית" לביטחון הלאומי האמריקאי.

זו לא הפעם הראשונה בה ביטאה ארה"ב את רצונה לשלוט בגרינלנד. ב-2019 סירבה הממשלה הדנית להצעת רכש כזו, צעד שהוביל לביטול הביקור המתוכנן של הנשיא טראמפ בדנמרק. ארצות הברית שקלה לרכוש את גרינלנד פעמיים לפני-כן, ב-1867 וב-1946, תחת נשיאות טרומן. תוכנית סודית זו הוסתרה ונתגלתה לציבור רק ב-1991. בעולם הבורע מיריבויות וממלחמות אימפריאליסטיות, האמנם דברי טראמפ הם רק מחשבות "פרנואידיות"?

מי ישלוט באזור הארקטי

האינטרס האמריקאי בגרינלנד קשור בתחרות על השליטה באזור הארקטי בין ארה"ב, רוסיה, סין והאיחוד האירופי. החשיבות האסטרטגית של האזור גדלה ככל שהקרחתים בו נמסים, ובכך מקלים על מעבר ספינות ועל ניצול משאבי הטבעיים.

סקר גיאולוגי שביצעה ארצות הברית משער, כי מהאזור הארקטי ניתן להפיק כ-90 מיליארד חביות נפט. אלה שקולות ל-15% מכלל משאבי הנפט הקונבנציונאליים שטרם נתגלו ברחבי העולם. נוסף על כך מעריכים כי ניתן להפיק מהאזור כ-40 מיליארד חביות גז טבעי, שהן כ-30% ממשאבי הגז הקונבנציונאליים שעדיין לא נתגלו.

בשל ההתחממות הגלובלית, האזור הארקטי הוא נתיב שיט חלופי וכדאי למסחר ימי. המרחק בין צפון-מערב אירופה למזרח הרחוק בנתיב הים הצפוני קצר יותר בשיעור של 40% ממרחק השיט דרך תעלת סואץ. נתיבי הים החדשים יקצרו את זמני מעבר הסחורות באופן דרסטי ויחסכו דלק לספינות המשא הענקיות.

גרינלנד גם עשירה במינרלים, לרבות יסודות נדירים המשומשות בתעשיית ההייטק ובייצור בטריות. לפי מאמר מ-2023, בגרינלנד ניתן למצוא 25 מתוך 34 המינרלים המוגדרים "חומרי גלם קריטיים" בידי הנציבות האירופאית. המאגרים העשירים של האי, שכרגע לא מנוצלים, עשויים "לפרק" את הכמעט-מונופול שיש לסין על מחצבים נדירים.

סין מצדה מעודדת השקעות במכרות של גרינלנד. האי הוא חלק מרכזי מ"דרך המשי הקוטבית" – שמה של התוכנית הסינית להרחבת ההשפעה הכלכלית באזור. סין וארה"ב הביעו עניין במרבץ המינרלים הגרינלנדי "קוואנפלד", ובו מאגר אורניום עצום.

הקוץ של סין בפנמה

תעלת פנמה מחברת בין האוקיאנוס האטלנטי לאוקיאנוס השקט, ודרכה עוברות כ-14,000 ספינות בשנה. כל שיבוש בתנועה הימית דרך התעלה יהיה בעל השלכות עצומות על המסחר העולמי, ויוביל ללחצים על שרשראות האספקה ולאפקט דומינו של עלייה במחירי הסחורות.

לתעלה יש תפקיד במסגרת התחרות במערכת האימפריאליסטית העולמית שמתנהלת בין ארה"ב לסין. הופעתן של חברות סיניות וגידול בנוכחותן בתעלה העלו

מאגר מידע עשיר להגות השמאל העקבי ולתולדותיו ארכיון האינטרנט המרקסיסטי מתחדש

הוגים מרקסיסטים מהעולם: מרקס, אנגלס, לנין ועוד

ארכיון האינטרנט המרקסיסטי בעברית אינו מוגבל לדמויות מקומיות. הוא כולל מגוון רחב של טקסטים פרי עטם של הוגים מרקסיסטים מהעולם, שחלקם הועלו לרשת בפעם הראשונה בעברית. בין היתר, ניתן למצוא בארכיון את "המניפסט הקומוניסטי" של קרל מרקס ופרידריך אנגלס, וכן יצירות נוספות שלהם שהן הבסיס להגות המרקסיסטית. בארכיון מספר רב של ספרים ומאמרים של ולדימיר איליין, לנין, ביניהם יצירות מרכזיות כמו "אימפריאליזם – השלב העליון של קפיטליזם" ו"מדינה ומהפכה". עבודות אלה מציגות את הגותו של לנין על התפתחות הקפיטליזם, המאבק המעמדי והמהפכה הפרולטרית. חיבורי לאון טרוצקי שעלו לאתר כוללים טקסטים נרחבים על המהפכה הרוסית והמאבק הסוציאליסטי הבינלאומי. מי שיתעניין ימצא בארכיון טקסטים של רוזה לוקסמבורג, שניתחה את המאבק המעמדי ומתחה ביקורת על הסוציאליזם-דמוקרטי. מיוצגים גם גאורגי דימיטרוב, שהיה ממנהיגי הקומוניזם ומנהיגה הקומוניסטי של בולגריה, וכן הו צ'י מין, מנהיג המאבק לשחרור וייטנאם מהקולוניאליזם.

קול קורא: צרו קשר כדי לסייע לארכיון!

כפרויקט מתמשך, זקוק הארכיון לתמיכה ולסיוע מצד הקהילה. אם ברשותכם טקסטים, מאמרים או מסמכים של ההגות המרקסיסטית, הסוציאליסטית או האנרכיסטית, וכן כאלה שעניינם תולדות המאבקים החברתיים והפוליטיים בישראל – הנכם מוזמנים ליצור קשר עם צוות הארכיון. נחוץ סיוע בהעברת טקסטים מודפסים לארכיון ובאתור חומרים רלוונטיים שאינם נגישים לציבור. כל טקסט, ובמיוחד כאשר הוא נדיר או לא בר השגה, יוסף נדבך חשוב לשימור המורשת המרקסיסטית ולהנגשתה לציבור הרחב. אם יש ברשותכם חומרים כאלה, או אם אתם מעוניינים לסייע בפעילות הארכיון בדרכים אחרות – אנא צרו קשר עם צוות הארכיון. כל תרומה, קטנה כגדולה, תתקבל בברכה ותסייע בהרחבת טווח העבודות שבארכיון.

חשיבות השימור וההנגשה

שדרוג משמעותי של ארכיון האינטרנט המרקסיסטי בעברית הוא צעד חשוב בשימור המורשת הרעיונית והפוליטית של השמאל הרדיקלי בישראל. טקסטים שונים בארכיון הם עדות למאבקים החברתיים והפוליטיים שנוהלו כאן. הם מציגים את הרעיונות והחזון שהנחו את פעילותם של דמויות וארגונים שונים.

המאמרים והכתבות שראו אור בעיתונים ובפרסומים שונים הוקלדו ותומללו במיוחד לארכיון ולראשונה עולים לרשת באופן מסודר. גם סריקות של ספרים באורך מלא הועלו לארכיון. מאמץ משמעותי זה לשימור ולהנגשה של חומרים היסטוריים הוא צוהר להגות ולפעילות הפוליטית של השמאל הרדיקלי בישראל ובעולם.

גל זלינגר

לעיון בארכיון המקוון:

www.marxists.org/hebrew

ארכיון האינטרנט המרקסיסטי

מדור השפה העברית

בשנים האחרונות בוצע בארכיון האינטרנט המרקסיסטי בעברית שדרוג משמעותי. האתר, שהוזנח במשך יותר מעשור, התחדש והתעדכן. הוא עכשיו מקור מידע עשיר וחשוב עבור כל המתעניין בהגות שמאלית ומרקסיסטית, וכן בהיסטוריה של המאבקים החברתיים, הפוליטיים והרעיוניים של השמאל הרדיקלי בישראל ובעולם.

בארכיון טקסטים רבים של הוגים מרקסיסטיים קלאסיים, של הוגי השמאל הרדיקלי על כל גווניו, ושל פעילים פוליטיים וחברי המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י). שליחותו – שער להגות המרקסיסטית, הסוציאליסטית והאנרכיסטית בצד תיעוד של מאבקים חברתיים ופוליטיים בישראל.

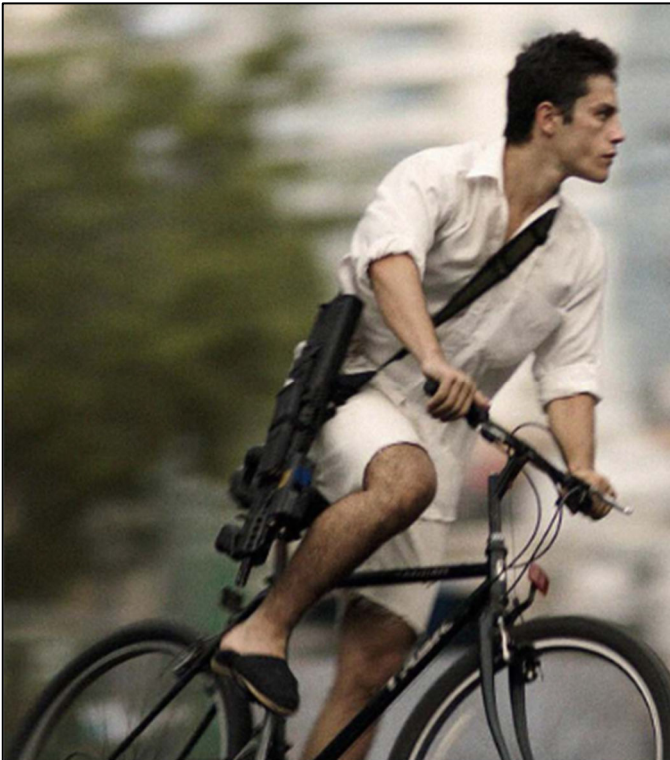
תופיק טובי ואמיל תומא: תוספת חדשה לארכיון

בשבועות האחרונים נוספו לארכיון האינטרנט המרקסיסטי בעברית עמודים חדשים המוקדשים לכתביהם של תופיק טובי ואמיל תומא – שתי דמויות מרכזיות בתולדות המפלגה הקומוניסטית הישראלית. בעמוד של תופיק טובי הועלה הספר "תופיק טובי – בדרכו", המאגד מאמרים, מסמכים וכתבות מ"אל-אתיחאד" בצד שתי כתבות מביטאון מק"י "ערכים". טובי, ממנהיגי מק"י וחבר כנסת, כתב רבות על המאבק נגד הכיבוש, למען זכויות העובדים ולשוויון זכויות הערבים בישראל.

לעמוד של אמיל תומא נוספו הספר "התנועה הלאומית הפלסטינית והעולם הערבי" ולמעלה מעשרה מאמרים שכתב, בעיקר ב"קול העם", יחד עם טקסטים משנות פעילותו לפני קום המדינה. תומא, הוגה מרקסיסטי ופעיל פוליטי, עסק בהיסטוריה של המזרח התיכון, בסכסוך הישראלי-פלסטיני ובמאבקים חברתיים.

כל הטקסטים הוקלדו ותומללו במיוחד לארכיון ועולים לרשת בפעם הראשונה במאמץ לשימור ולהנגשה של חומרים היסטוריים. התוספות הן חלק מתהליך מתמשך של הרחבת הארכיון ושל הפיכתו למקור פעיל של ידע היסטורי ורעיוני.

'החייל הנעלם' הבורח משדה הקרב

חטוף. אך מפגש זה קורה דקות לאחר שהיא פגשה את בנה החי בבית החולים. היא נשבעת לקצינים כי בנה חי ושוכב באותו בית החולים שבו מאושפז אביו בעקבות התקף לב שני. לאב הומור שחור מפותח שחי את מצב המלחמה לאורך עשורים ארוכים. ברגע סוריאליסטי בסרט, צופה שלומי בקיוסק בדיווח בחדשות על חטיפתו. כבר לא ברור מה אמת ומה בדיווח, ומה תפקידה של התקשורת. ברגע זה בסרט עולות בזיכרון משפחות החטופים הרוצות להאמין שיקיריהם הכלואים במנהרות בעזה עדיין בחיים אך מופקרים בידי הממשלה.

בקולנוע, כמו גם ברומנים שראו אור בשנים האחרונות, החיילים כבר אינם מוצגים כגיבורים מלאי עוז או כדמויות נערצות. סופרים ויוצרי קולנוע רואים בחיילים קורבנות של שיטה רצחנית, הגובה את חייהם של ישראלים ופלסטינים כאחת. לדוגמא, בסרטו של נדב לפיד "מילים נרדפות" (2018), הגיבור הראשי הוא לוחם פוסט-טראומטי הבורח לפריס אך לא מצליח להימלט מעברו. דוגמא נוספת היא הרומן החדש של אלעד וינגרד "המחסום", המגולל סיפור על חייל התקוע במחסום ואשר כדי להפיג את השעמום והתסכול - מתעלל בפלסטינים.

הפוליטיקאים מהימין הקיצוני הם היחידים המעלים על נס דמויות שנויות במחלוקת כגון אלדור עזריה, עופר וינטר ואביעד פריג'ה. פיאור דמותם ומעשיהם הוא חלק בלתי נפרד מהמערכה "להקלת הוראות הפתיחה באש", הגובה קורבנות רבים, גם של ישראלים.

התרבות, האמנות והספרות הם כיום שדה חשוב להתנגדות נגד המדיניות הנואלת של ממשלה פושעת, המפקירה יומיום את אזרחיה ואת חטופיה. יוצרים רבים אכן מתמכרים למנעמי השלטון. לכן כה חשובה יצירה חתרנית, שהיא לא פחות מאוויר לנשימה במציאות מייאשת.

רוי רוזנברג

הפקת סרטו החדש של הבימאי דני רוזנברג "החייל הנעלם" נסתיימה ב-2023, בטרם פרצה מלחמת עזה, והסרט אף השתתף בפסטיבל הסרטים של לוקארנו. באותה שנה זכה הצלם דוד סטרוז'מייסטר בפרס אופיר על צילום הסרט. הסרט הוא סיפורו של שלומי אהרונוב, חייל בן 18, שבורח משדה הקרב ברצועת עזה ועושה את דרכו אל חברתו שירי. אך מפקדיו משוכנעים שהוא נשבה בידי חמאס.

שלומי, המתגורר במושב שדה עוזיהו בדרום הארץ, הוא בן טובים, "מלח הארץ", המתנגד לתפקיד שיועד לו – חייל קרבי אמיץ. הוא מסרב לחזור לשדה הקרב אך אמו מפצירה בו לשוב ליחידתו ולא להסתכן. לא פעם שואלות אותו דמויות שונות בסרט: "אתה מפחד, שלומי?" והוא עונה: "אני לא פוחד".

הסרט נפתח בסצנה דיסטופית (שבהמשך הופכת מציאות מדממת) של קרבות במחנה פליטים פלסטיני הרוס בגדה המערבית או ברצועת עזה.

שלומי נוטש את מחלקתו ומתחיל לרוץ, עובר מחסומים ושדות עד שהוא מגיע לביתו. מביתו הוא יוצא למסע נוסף לפגוש את אהובתו שירי העובדת במסעדה בתל אביב. בדרכו אליה הוא הופך עולמות: גונב כרטיס אשראי ובגדים מתיירים מצרפת שהופכים בן רגע "מאוהבים לאויבים" ורודפים אחריו.

במסעדה מנסה שלומי לדבר אל ליבה של שירי, אך ציר השיחות הוא המלחמה, ההרוגים והאזעקות. כל המציאות משועבדת למלחמה. שלומי, שברח משדה הקרב, מוחזר לשם שוב ושוב. המלחמה היא בכל מקום ובכל זמן.

הסרט מהדהד את שדה הקרב בקטעי חדשות, הקלטות של אזעקות וצילומי יירוטים. בסצנת הסיום הטרגית, נוהג כוכב הסרט (השחקן עידו טאקו שבצילום) במכונית גנובה ומתנגש בעמוד תאורה בעת שמעל ראשו מתבצע יירוט. שלומי ניצל מהתאונה אך מוכה בידי נהג אחר ומועבר לאשפוז בבית חולים.

הסרט הכאוטי, המהיר, מציג פסיכוזה ישראלית: מעברים חדים ממקום למקום, אי-שקט ואי-נחת בלתי פוסקים. לכל אורך הסרט, שלומי הוא דמות נרדפת וכלואה, הנחנקת מעול הכיבוש. הוא נער בן 18 שבסך הכל רוצה לחיות חיים נורמליים, להקים עסק עם חברתו. אך הוא נקלע לסיטואציה בלתי-אפשרית של התלקחות מלחמה. כאשר שירי אהובתו שואלת אותו: "כשאתה עוצם את העיניים אתה באמת רוצה להיות פה?", הוא לא יודע מה לענות. הם ביחד ולחוד והקשר ביניהם נקטע. במקום להיות סיפור אהבה, הסרט נשאר במחוזות הטרגדיה.

מצפייה בסרט עולה השאלה: כמה נערים אנחנו שולחים למותם בשדה הקרב עבור ברונת מלחמה צמאי דם? מלחמת יום כיפור 1973 סדקה את האמון בממסד הצבאי-ביטחוני. האם מחדל 7 באוקטובר והמלחמה בעזה יערערו את האמון בממשלת הימין והעומד בראשה? לא בכדי ערוץ הבית של נתניהו, ערוץ 14, עושה כל שביכולתו כדי להסיט את האש לממסד הצבאי-ביטחוני שכבר נשא באחריות למחדל העוטף באופן מוצהר ואף פרסם בשבוע שעבר תחקירים ארוכים בנושא. כצפוי, אין התחקירים מתייחסים לרבבות ההרוגים הפלסטינים ברצועת עזה ולאחרונה גם בגדה המערבית.

אחד הרגעים המעניינים בסרט: בחדשות מדווחים על חטיפת חיילים. קצינים נשלחים לדווח לאמו של שלומי שבנה

הרעבה היא פשע מלחמה

הוכח שחיי הממשלה חשובים לנתניהו חשובים יותר מחייהם של אזרחים וחייילים שהופקרו במשמרת שלו".

אלפים הפגינו באותו ערב ברחוב עזה בירושלים, סמוך לביתו של ראש הממשלה, במחאה על ניסיונו לטרפד את הפסקת האש. המפגינים נשאו אבוקות וקראו: "אל תעזו לחבל בעסקה". מפגין אחד נעצר בידי המשטרה.

בין המפגינים בלטו פעילי שותפות השלום ובהם חברי מק"י וחד"ש שקראו לשים קץ למלחמה. הם הניפו כרזות בהן נכתב: "אין פתרון צבאי" וקראו "לא טרנספר לא הרעבה – תסרבו למלחמה!". באותה שעה נערכה הפגנה בפינת הרחובות קפלן ובגין בתל-אביב, בקרבת מחנה המטה הכללי. הפעילים הניפו כרזות בהן נכתב: "הרעבת עזה היא רצח עם", "די להרעבת עזה", "חובה לסרב לג'נוסייד, להקרבת החטופים ולטרנספר" ו"די לפשעי מלחמה".

... המשך מעמ' 6

הישראלית לזו הפלסטינית, דרושה הדדיות כדי לא להמשיך את הטראומה. מול העריצות, מאפשרת ההצלה ההדרת התמודדות אחרת עם הסיכון הקיומי. מחיקת האחר, הפלסטיני, אבל גם הקבוצה הטרנסית – מקבלת לגיטימציה גוברת. משמעות ההשמדה היא שאין קיום. השיח החדש בדבר השמדה, המוכר לנו מחוויותינו ההיסטוריות, צריך להידון לא רק במונחי שותפות, אלא גם במונחי הצלה – להציל את עצמנו ולהציל את האחר.

נועה לוי

תנד"י ושותפות השלום

הפגנת נשים נגד המלחמה

שישי 7.3 | 12:30 | כיכר אונסק"ו, חיפה

לציון יום האישה הבינלאומי

טקס הוקרה לנשים חיפאיות על פעילותן

החברתית והפוליטית המתקדמת

שבת 8.3 | 20:00 | גלריית חיפה, רח' הוואדי 41

קריאה לפמיניזם מהפכני

מפגש עיון בכתבי אלכסנדרה קולונטאי

יום ראשון 9.3 | 20:00 | אחד העם 70, ת"א

בניסיונו לטרפד את עסקת החטופים ובפתחו של חג הרמדאן, החליט ראש הממשלה נתניהו (2.3) על עצירת ההכנסה של סיוע, סחורות ואספקת מזון לרצועת עזה. דובר ראש הממשלה עומר דוסטרי צייץ: "אף משאית לא נכנסה הבוקר לעזה, וגם לא תיכנס בשלב זה. משאיות הסחורות שנראות כעת בדרכן לעזה מגיעות למעבר רק כדי לגלות שהוא סגור ושאין כניסה".

ח"כ עופר כסיף (חד"ש) תקף את החלטת ממשלת הימין: "במילים פשוטות, ישראל מפרה את ההסכם ומענישה לא רק את הפלסטינים המכבדים את ההסכם, אלא גם את החטופים המופקרים למותם בשבי אכזרי". כסיף התריע: "עצירת הסיוע ההומניטרי היא פשע מלחמה. נתניהו וכנופייתו מעדיפים לנקום, להרעוב ולהרוג במקום לשחרר, לשקם ולהציל חיים". עינב צנגאוקר, אמו של מתן, מסרה בעקבות איומיו של נתניהו לחידוש המלחמה: "סמוטריץ' איים שבלי חידוש המלחמה הוא יפיל את הממשלה וסמוטריץ' קיבל את מבוקשו. נתניהו החליט להפר את ההסכם ולגרור אותנו למלחמה חסרת תוחלת, בניגוד גמור לאינטרס הישראלי ולרצון העם. נתניהו מקריב את מתן שלי ואת שאר החטופים על מזבח ההישרדות הפוליטית שלו. הוא קובר אותם במנהרות המוות עבור קומץ משיחי הזוי ומנותק. במקום לעמוד בהסכם ולהיכנס עוד ביום ה-16 למשא ומתן על כולם בפעימה אחת, נתניהו לא עמד בהתחייבויות ועשה הכל כדי לפוצץ את ההסכם, בדיוק כמו שהבטיח לסמוטריץ'. שוב

השבוע לפי איתי בנימיני

zoha.org.il

זו הדרך ברשתות החברתיות

וואטסאפ

טוויטר

פייסבוק

אינסטגרם

טלגרם

